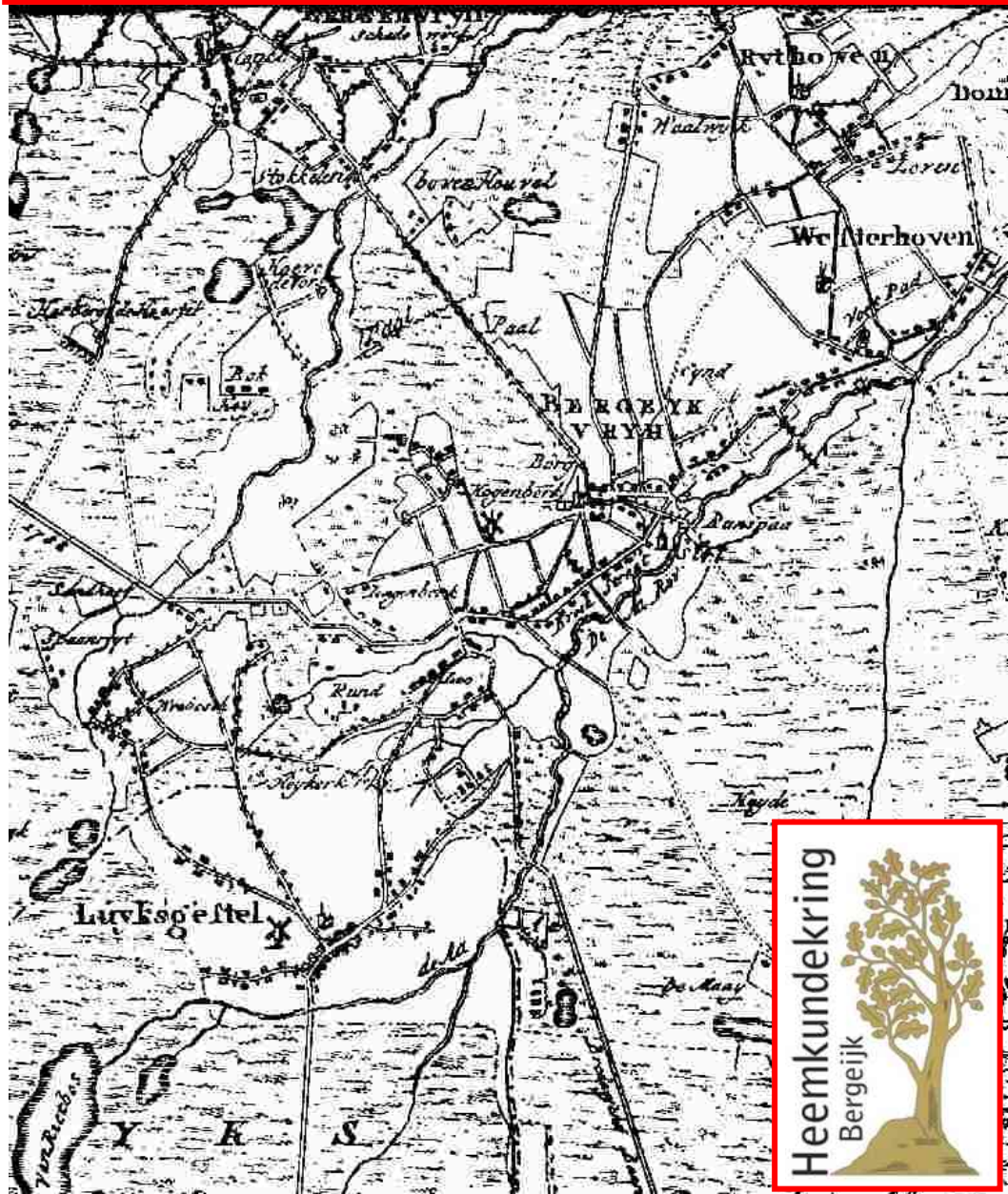

DE KEERSOPPER

Jaargang 14

Nr. 53

maart 2019

DE KEERSOPPER

NR 53   maart 2019

VOOR TWEE-EN-EEN-HALVE CENT

Glunderend kwam Theo Antonis onze heemkamer binnen. Gewapend met een wondermooi voorwerp: een blinkend gepoetste, fraai bewerkte koperen pan, bevestigd aan een lange, stevige houten steel. Niet alle aanwezigen begrepen waar het toe diende. Theo wel. Het bleek een ‘beddenpan, bedacht om het kille bed van een eenzame slaper te verwarmen’. Exclusief voor de Keersopper vertelt Theo het verhaal dat er achter zit.

Ad Tilborghs volgt het spoor langs ‘de wondere wegen van Tante Pos’. Wie en wat kwam er een eeuw geleden aan te pas om een nieuwjaarskaart van Bergeijk naar het verre Warmond te krijgen? En wat mocht dat kosten? Wandel mee met de eerste postbode van Bergeijk. En lees de noodkreet van het Bergeijkse college van B & W de dato mei 1895: “De brievenpost en pakkettendienst tusschen deze gemeente en het postkantoor Valkenswaard geschiedt nog steeds door voetboden, meermalen per week, en soms door meerdere dragers geholpen. Het zou ten voordele van de zich met kracht ontwikkelde sigarenfabrieken strekken, wanneer een geregelde postwagendienst kon worden ingesteld”. Een verzoek dat welwillend gehonoreerd werd.

In dit nummer nemen we ook de draad weer op van de serie over de herkomst van Bergeijkse straatnamen. De geestelijke vader van deze reeks, Wim van Dooremolen, heeft om gezondheidsredenen zijn woning aan Hoek geruild voor ’t Hofhuys aan de Eerselsedijk.

Cas van Houtert (eindredacteur)

DE BEDDENPAN VAN PASTOOR PANKEN

De ouderen onder ons kennen nog wel die strenge winters van vroeger. Strenge vorst in de nacht, bergen opgewaaide sneeuw en bloemen op de ramen. Als kinderen kregen we 's avonds een kruik mee naar bed. Wie kent er nu nog een kruik in de tijd van goed geïsoleerde huizen met dubbele ramen en centrale verwarming?

Een voorloper van de kruik om het bed te verwarmen was de beddenpan. Uit de literatuur blijkt dat de beddenpan reeds in de vijftiende eeuw in gebruik was in Italië.

Een beddenpan is een ijzeren of koperen bak met een scharnierend deksel, dat voorzien is van ventilatiegaatjes. Aan de bak is een lange metalen of houten steel bevestigd. De pan werd gevuld met voorverwarmde stenen, stukjes houtskool of kokend water en vervolgens over matras en lakens gestreken om ze op te warmen. Het deksel was vaak rijk versierd met allerlei motieven.

Onlangs is de Heemkundekring Bergeijk in het bezit gekomen van een historische beddenpan; namelijk het exemplaar dat het bed verwarmde van pastoor Johannes Antonius Maria Panken, pastoor op de Weebosch van 1923 tot 1946. Hij werd geboren 8 december 1876 te Son als zoon van de plaatselijke notaris Adrianus Gaspar Panken en Francisca Wilhelmina van der Heijden.

Adrianus Gaspar Panken was een neef van Peter Norbertus Panken, de bekende dorps-schoolmeester, amateurarcheoloog, auteur van historische dorpsbeschrijvingen en zijn autobiografie.

Na het overlijden van de pastoor kwam de beddenpan in het bezit van zijn broer Antonius Franciscus Maria Panken, die het erfstuk weer doorgaf aan zijn dochter. Hiermee begon de vererving van het object via de vrouwelijke lijn. De kinderen van de laatste eigenares hadden geen interesse in het object en na enig zoeken kwam ze bij de Heemkundekring terecht.

Dit deksel is rijkelijk versiert. Het IHS-monogram en twee eikenbladeren vormen het hart van de versiering. De letters I.H.S. vormen een zogeheten Christusmonogram. De oorspronkelijke betekenis ervan gaat terug op het Grieks en vormt de afkorting van de naam Jezus (Grieks: Iêsous; daarbij is de Griekse hoofdletter 'I' gelijk aan onze 'I' (het Grieks kent geen aparte letter 'J'); de Griekse 'H' correspondeert met onze 'È' en de 'S' is gelijk aan onze 'S'). Op onze manier weergegeven zouden die letters dus luiden: 'JÈS', eerste drie letters van 'Jêsos'. Er zijn nog andere verklaringen in omloop, bv. 'Iesus Hominum Salvator' (= Jezus Mensen Redder), 'Iesus Hortator Sanctorum' (= 'Jezus aanmaner der heiligen') of 'In Hoc Salus' (= 'hierin is het heil gelegen'). Onder het IHS-monogram staat een eikentak met bladeren. Deze staan voor onvergankelijkheid.

Dit uniek en historisch exemplaar zorgde ervoor dat de pastoor 's avonds in een warm bed kon stappen.

Theo Antonis

DE WONDERE WEGEN VAN TANTE POS

Pakweg zo'n 150 jaar geleden hadden de meeste inwoners van Bergeijk en omgeving nog nooit in hun leven post ontvangen. Laat staan dat ze een brief, een briefkaart of een postpakketje hadden verstuurd. Post was sinds mensenheugenis een zaak van de welgestelden, van de geestelijkheid, van de geleerden; in onze contreien een zeer kleine minderheid. Bij ons hadden de meeste mensen gewoon niks met post; ze konden niet eens lezen en schrijven.

In 1850 kwam er een Postwet die bepaalde dat elke gemeente een postinrichting moest hebben. Zo'n 'bestelhuis' kon bevorderd worden tot 'hulppostkantoor'. De brievenaarder was als beheerder van een hulppostkantoor (vaak aan huis) verantwoordelijk voor de inzameling en eerste distributie van brieven en andere stukken. De aflevering van de stukken werd gedaan door de brievenbesteller en postbode. Het inzamelen van te verzenden post was aanvankelijk geen dagtaak. De functie van brievenaarder werd dan ook meestal gecombineerd met een ander beroep. De brievenaarder was een rijksambtenaar. De postbode had de ambtelijke status.

Hoogtepunt in de postbezorging was destijds de nieuwjaarskaart. Die werd nog tot ver in de twintigste eeuw apart en enkel op Nieuwjaarsdag rondgebracht. De kaarten werden speciaal hiervoor terzijde gelegd. Het bezorgen ervan was voor de postbesteller zeer aantrekkelijk, omdat hij vaak met een sigaar of met een cent werd beloond. En hoewel alcoholgebruik verboden was, werd er ook wel eens een glaasje achterover geslagen.

Het vervoer van brieven en pakjes ging in de achttiende en negentiende eeuw te voet of met een postkoets, ook wel deftig 'diligence' genoemd. De koetsen reden vaste routes. Maar doorgaans niet in armoedige gebieden zoals Kempenland. In 1866 kreeg Valkenswaard een treinstation. In het begin stopte er één trein per dag, afkomstig uit Eindhoven. Die ging dezelfde dag ook weer terug. In 1898 werd de dienst uitgebreid met een morgen- en een avondtrein. Die reden door tot in België.

Eind 1873 stuurde iemand vanuit Bergeijk een briefkaart naar Warmond (bij Leiden). Het hulppostkantoor Bergeijk, dat zijn naamstempel op de kaart plaatste, lag aan de bodeloop Luijksgestel – Valkenswaard. De kaart werd door de bode meegenomen naar Valkenswaard. Daar werd hij overgedragen aan de *'conducteur der briefgemalen'*, die kantoor hield in het postrijtuig dat met de trein meereed. Hij plaatste de routestempel van de lijn Moerdijk – Eindhoven. Eenmaal gearriveerd in Warmond kwam de briefkaart in handen van een postbode.

En dit alles voor 2 ½ cent ...

De tekst op de keerzijde van de kaart luidde: 'God zegen u allen in 1874 en mij ook, salut.' Ondertekend met enkele nauwelijks leesbare letters: J A S W. Nader onderzoek leert dat dit de initialen waren van Jeremias Ag.

Sperna Weiland, de voorganger van de protestantse kerk in Bergeijk. Hij is in 1881 overleden.

Om vanuit Valkenswaard in Dommelen, Westerhoven, Bergeijk en Luyksgestel te komen, kon men na verloop van tijd gebruik maken van de postwagens die viermaal daags

deze route reed. Deze dienst was in 1896 ingesteld om de post vlugger te bestemder plaatse te krijgen. Voor die tijd moesten postbodes uit Valkenswaard te voet op pad om de post daar te bezorgen. Het college van B & W te Bergeijk schreef in mei 1895 naar Den Haag

‘dat de brievenpost en pakkettendienst tusschen deze gemeente en het postkantoor Valkenswaard nog steeds geschiedt door voetboden, meermalen per week, en soms door meerdere dragers geholpen. En dat het ten voordele van de zich met kracht ontwikkelde sigarenfabrieken zou strekken, wanneer een geregelde postwagendienst kon worden ingesteld.’

En de geregelde postwagendienst kwam er. De Bergeijkenaar Willem Baselmans reed de rit tussen Bergeijk en Valkenswaard aanvankelijk twee keer per week.

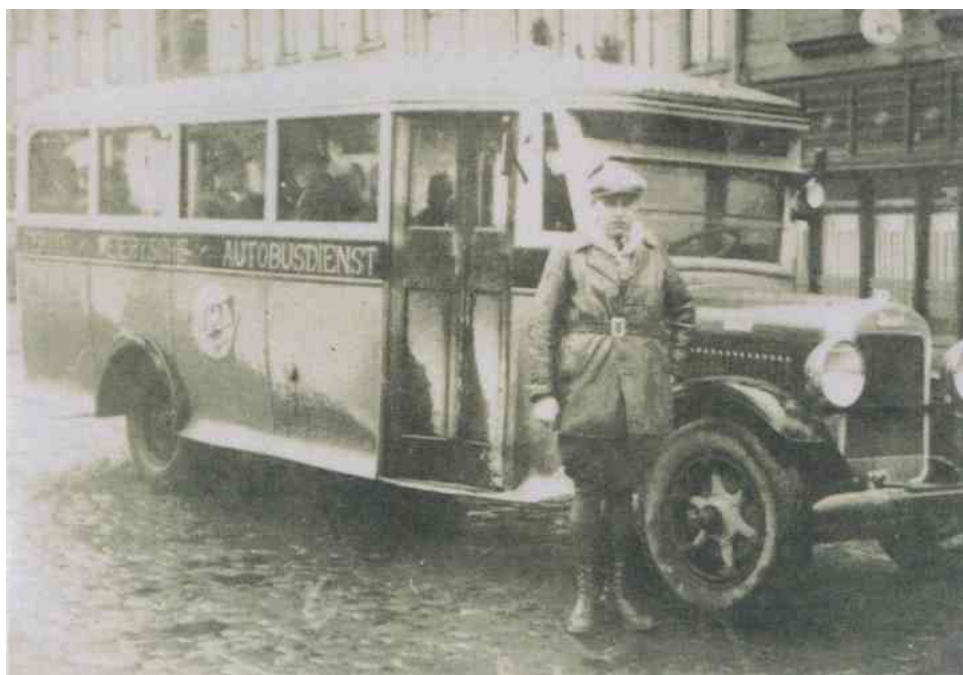
De postkoets nam later onderweg ook personen mee. De laatste koetsier van de postwagendienst was de in Bladel geboren en in de Broekstraat wonende Wilhelmus Vosters, bijgenaamd Wil Post (1862-1943). Was hij verhinderd, dan zat op de bok zijn zwager Piet Theuws (1882-1951).

De postkoets van Willem Vosters (Wil Post) op 't Hof, centrum Bergeijk

In 1921 begon Driek Jonkers, de stichter van de 'EMA' (een afkorting van 'Eerste Meierijsche Autobusdienst'), een bescheiden busdienst van het station Valkenswaard naar Luyksgestel langs de tussenliggende gemeentes. Er was in de bus slechts plaats voor zeven personen. De onderneming liet drie keer per dag de bus rijden. Op het einde van 1921 werd de lijn doorgetrokken naar Eindhoven. In 1927 nam hij de diligenciedienst met de postservice van Vosters over. De dienstregeling werd kort daarna uitgebreid met het traject Eindhoven-Luyksgestel v.v.

Een chauffeur op EMA-bus: Janus van Gompel uit Bergeijk

Zoals gezegd werd de post verzameld door een brievenaarder. Waar hij woonde, was het hulppostkantoor gevestigd. Elk dorp had er een. In Westerhoven was dat vanaf 1861 enige jaren Petrus Norbertus Panken ('misterke Panken') die hiervoor - hij noemde zich brievenbestel-huishouder - vanaf mei 1886 van Rijkswege een pensioentje ontving.

In Bergeijk hadden we Stephanus Willebrordus Aarts (1831-1916), die in 1895 zijn 40-jarig jubileum als schoolmeester vierde, maar een tijdlang ook nog brievenaarder was. In elk geval tot 1 januari 1902. Op die datum werd hem eervol ontslag verleend. Zijn dochter Johanna Maria Anna Aarts (1869-1934) volgde hem op. Zij werd een half jaar later (16 juni 1902) als brievenaardster aangesteld. In 1903 kreeg ze – aldus een regionale krant – al een salarisverhoging van 50 gulden.

Met de jaren werd het steeds drukker op het hulpkantoor van Bergeijk, waaronder toen ook Luyksgestel en De Weebosch ressorteerden. De bestellers konden het nauwelijks nog bijbenen. Daarom nam De Post in oktober 1916 het volgende besluit: *“Luijksgestel zal in vereniging met Weebosch een eigen hulppostkantoor krijgen, zodat de overgrote drukte van ons hulppostkantoor aanmerkelijk zal worden verminderd. De post in Luijksgestel wordt hierdoor veel verbeterd, zodat dit voor deze gemeente een mooie vooruitgang is.”*

Op 't Loo werd de behoefte aan een eigen brievenaarder allengs groter en groter. Eind 1919 hadden de inwoners van 't Loo bij het hoofdbestuur der Posterijen een verzoek ingediend om een 'eigen' hulpkantoor. Dat verzoek werd ingewilligd. Voor de functie van brievenaarder meldden zich drie kandidaten. Zij zouden op het postkantoor Valkwaard geëxamineerd worden. Vijf jaar later (1924) werd het kantoor echter weer gedegradeerd tot 'een station voor den postdienst'.

In de straatnamenlijst van 1950 is weer sprake van *Postkantoor Loo*, op het adres Loo 82, schuin tegenover de kerk. Hier was een winkeltje waar je ook postzaken kon doen. Het werd gerund door Miet Theuws. Soms werd je daar ook wel geholpen door haar zussen Greet of Jo. De dames waren alle drie ongehuwd gebleven. Greet en Jo waren onderwijzeres. Ze stonden aan school op 't Loo, op de Weebosch en in Luyksgestel. Ze woonden naast hun broer, Jan Theuws, de schoenmaker.

Keren we terug naar het postkantoor op 't Hof.

In 1923 werd Jan Muselaers (1892-1986), een postbode te Veghel, benoemd tot brievengaarder in Bergeijk. In de plaatselijke krant van Veghel werd daarvan als volgt mededeling gedaan:

“De heer Jan Muselaers, thans postbode in onze gemeente, is benoemd tot brievengaarder te Bergeijk. Velen zullen slechts noode dezen behulpzamen beambte zien vertrekken. We wenschen hem intusschen van harte geluk met deze promotie.”

Hij werd de eerste fulltime postmeester van het dorp.

VEGHEL. De heer Jan Muselaers thans postbode in onze gemeente is benoemd tot brievengaarder te Bergeijk. Velen zullen slechts noode dezen behulpzamen beambte zien vertrekken. We wenschen hem intusschen van harte geluk met deze promotie.

Eindhovensche dagblad 09-07-1923

Niet iedereen kon zomaar kantoorhouder worden. Bij Ministeriële beschikking van 6 mei 1920 werd besloten dat degenen die in aanmerking wensten te komen voor benoeming tot kantoorhouder, moesten voldoen aan de eisen:

- 1. Duidelijk en net schrift;*
- 2. voldoende kennis van de Nederlandse taal om zonder grove taalfouten een dictee te kunnen schrijven en een opstel te maken;*
- 3. kennis van de 4 hoofdregels der rekenkunde, de tiendelige en gewone breuken en het Nederlandse stelsel van maten en gewichten; het oplossen van eenvoudige vraagstukken;*
- 4. staatskundige indeling van Europa. Kennis van de voornaamste plaatsen in Nederland en andere landen in Europa. Enige kennis van het spoorwegnet in Nederland.*

Enmaal aangesteld kon Jan Muselaers meteen kennismaken met zijn overbuurman Hein Tilborghs, die al sinds 1905 in Bergeijk postbode was.

Als bijbaan, want hij was ook sigarenfabrikant. Maar nog eerder bezorgde J. J. Singels al briefpost in Bergeijk. Hij vierde in 1925 zijn zilveren ambtsjubileum en kreeg van het Bergeijkse postpersoneel bij monde van de kantoorhouder Muselaers een mooie leunstoel aangeboden.

De woning van Jan Muselaers in de Schoolstraat (nu Burgemeester Magnéestraat). Via de deur in de uitbouw kwam men in een wachtruimte. Die was met een loket verbonden met het kantoor (achter de twee ramen rechts).

Op de volgende pagina: *Twee foto's (geen geweldige kwaliteit, maar het is niet anders) heb ik na lang navragen bij de familie Muselaers boven tafel gekregen.*

Het zijn twee enige foto's, waarop te zien is dat ze samen met postzaken bezig zijn. De foto's laten dus zien dat de kantoorhouder werd bijgestaan door de echtgenote. Dat was vrijwel overal zo, ook bij ons in Luyksgestel. Met deze twee foto's eindelijk het 'bewijs'.

*Jan Muselaers en
zijn vrouw aan het
werk in het
postkantoor.*

Door de jaren heen werd een postkantoor ook een telegraaf- en telefoonkantoor (P.T.T.). Een telefoon-abonnee in het dorp belde het post- telefoon-kantoor met de vraag om te

worden doorverbonden met een andere telefoon abonnee, in het dorp of elders. Mensen zonder telefoon – dat waren in die tijd de meesten – konden op het post- en telefoonkantoor bellen vanuit een telefooncel.

“Ik weet nog goed dà we tous ginnen tillefoon haon en as we iemus moeze belle dan konde gè mee oew fietske naor ut postkantoor. Dur konde ut nummer opgève aon un juffrouw die dan wa pinnekus mee un draojke ergus in deuwde en dan konde in un huukske praotte mee iemus anders.”

Zo lezen we in ‘Èrremoei troef’, door Gerard de Brouwer, in Keersopper 16 (maart 2010).

*‘Ik verbind
u door ...
spreekt u
maar’
De zusjes
Muselaers
in het oude
postkantoor:
Dory
(met bril)
en Mieke.*

Jan Muselaers werd in 1956 opgevolgd door Bert van Hoof (1915-2004). Bert, gehuwd met To Wils (1917-1991), was de zoon van een Bergeijkse sigarenfabrikant (Perfectos). Het eerste jaar werkte hij nog vanuit het pand van Muselaers maar hij verhuisde al snel (1957) naar zijn nieuw gebouwde woonhuis annex postkantoor aan de Molenakkers. Op kantoor kreeg hij Harrie Verweijen als medewerker.

Bert zou zo’n dertig jaar lang het postgebeuren van Bergeijk vanuit de Molenakkers verzorgen. Hij werd in 1980 opgevolgd door Ad Vermeulen.

De kantoormedewerker Harrie Verweijen week uit naar Luyksgestel. Negen jaar (1980-1989) zou hij daar de nieuwe postkantoorhouder zijn. Harrie Verweijen was in 1935 geboren in Borkel en Schaft. Nog geen twintig jaar oud werd hij opgeroepen voor de militaire dienst. Hij was nog maar net afgezwaaid (1956) of hij meldde zich bij het postkantoor in Valkenswaard. Zonder een enkel diploma; hij had niet eens een zwemdiploma. Toch kon hij als besteller aan de slag.

Personeel postkantoor Bergeijk 1961: staande vanaf links: Sjef Dekkers (besteller), Dirk Nieuwenhuijzen (besteller), Harrie Verweijen (kantoormedewerker); zittend vanaf links: Janus Nieuwenhuijzen (besteller), Bert van Hoof (kantoorhouder), zijn vrouw To Wils, Sjef Tilborghs (besteller)

In 1960 deed zich de kans voor om kantoorwerk te gaan doen op het postkantoor van Bergeijk. Het dienstverband met de medewerkster Riek Vercammen-Kuijken moest daar halsoverkop ‘ambtshalve’ worden beëindigd omdat ze een kind verwachtte... . Toen in 1989 in Bergeijk de functie van kantoorhouder vrijkwam, waren er twee gegadigden: Harrie Verweijen en Sjef Dekkers. Zij deden voor elkaar niet onder. Op basis van anciënniteit kreeg Harrie die functie. Voor Sjef Dekkers (1933-2008) zocht en vond men een vergelijkbare functie in Haaren (bij Oisterwijk).

Halverwege de tachtiger jaren was de Bergeijkse ‘post’ toe aan een nieuwe onderkomen.

De bouw van het nieuwe winkelcentrum 't Hof bood een uitgelezen gelegenheid. Op 20 februari 1987 werd het nieuwe onderkomen met veel vlagvertoon geopend door burgemeester Ad van Poppel. Ad Vermeulen was de kantoorhouder. Hij zou al na een jaar opgevolgd worden door Jan Morre. Ook die bleef niet lang. Hij vertrok als gevolg van een gewijzigde bedrijfsvoering. Het postbedrijf werd namelijk opgesplitst in een 'loketdienst' en een 'postverwerkingsafdeling'. Over de 'loketdienst' ging Harrie Verweijen zich ontfemen. Aan het andere deel, de 'postverwerkingsafdeling', mocht Hein Bullens leiding geven.

Het personeel van het postkantoor in Bergeijk: staande vanaf links: Jan Dekkers, Gerrit Damen, Piet Bierens, Gerard Hoeks, Harrie Verweijen, Dirk Nieuwenhuijzen, Sjef Bax en Frans Lepelaars. Geknield vanaf links: Harrie van der Heijden, Jan Jansen, Sjef van de Dungen, Frans Groenen (circa 1980)

In 1994 werd het postkantoor in de Molenakkers opgeheven. In dat jaar ging de ‘vestigings-manager’ Harrie Verweijen met pensioen. Een nieuw kantoor opende men op ’t Hof (naast Zeeman), dat op zijn beurt in 2010 werd gesloten. Hierna moest men – zoals ook elders in het land – voor postzaken naar ‘gemakswinkels’ en supermarkten.

En de ouderwetse postbodes? Die zijn uit het straatbeeld verdwenen. Nu wordt het werk gedaan door *postbezorgers* in tijdelijke dienst bij Post NL. Van het eens zo trotse Staatsbedrijf der PTT is niets meer overgebleven.

Ad Tilborghs

Met dank aan Piet Aarts, familie Muselaers, Harrie Verweijen, Jaap Bussing

=====

Foto d.d. 9 februari 2019 gemaakt door Martien Veekens van de plaats waar nog tot maandag 15 november 2010 post-handelingen werden verricht.

EEN DOKTER VAN HOGE KOMAF

De nieuwe dokter van Bergeijk heette Emile Duchateau. Als we het hier bij laten, doen we hem schromelijk tekort, want voluit droeg hij de namen Marie Chretien Theodore Emanuel Duchateau. Hetgeen doet vermoeden dat hij van hoge komaf was. Dat klopt wel. Martien Veekens, onze huisheraldicus (die de eer heeft in de Dr. Duchateaustraat te wonen) heeft twaalf jaar geleden zijn doopceel gelicht en ontdekte dat hij uit een oud en eerbiedwaardig geslacht geboren was. Al in de dertiende eeuw werd de familie Duchateau *gespot* in de analen van Zichen, een dorp in Belgisch Limburg, zo'n tien kilometer ten zuiden van Maastricht. Martien ontdekte ook dat de familie over een schitterend wapen beschikte. Daarin speelde de leeuw een hoofdrol. “De leeuw in het wapen staat symbool voor strijdlust, vermetelheid en standvastigheid”, noteerde Martien. “De leeuw wordt algemeen als het symbool van dapperheid en moed beschouwd.”

Gevierendeeld: I en IV in blauw drie schuin geplaatste gouden strijdkolven; II en III in goud een zwarte, rood getongde, leeuw.

Gewapend met deze achtergrond en een kersverse doctorstitel maakte Emile Duchateau in 1891 zijn opwachting in Bergeijk. Zijn benoeming was veelzeggend voor de daadkracht en voortvarendheid die destijds in de kring van de Bergeijkse bestuurders heerste. Met Bergeijk vergelijkbare gemeenten waren nog lang niet toe aan een voorziening van dit kaliber. Emile was 31 jaar jong en had, blijkens een van hem bewaard portret, een ernstige maar toch vooral energieke uitstraling. Hij werd beschreven als een ‘zwierige Limburger’. Het was niet zo dat de patiënten zijn

aanwezigheid met onmiddellijke ingang wisten te waarderen. “Bij de jongeren en middelbare mensen riep men de hulp van de dokter pas in als de ziekte ernstig werd”, zou een verre opvolger van Emile, de legendarische dokter J.N.J. Smulders veel later noteren. “De streek was arm en de dokter kostte wel vijftig cent per visite. Verzekeringen bestonden nog niet.

Verloskundige hulp werd bij een baring meestal pas ingeroepen als er moeilijkheden optraden, waarmee de ‘baakster’ het alleen niet aandurfde.”

Geen bloeiende praktijk dus. Wel een prachtige, bloemrijke tuin

achter en rond het gloednieuwe doktershuis, dat tijdens ‘het bewind’ van Emile door de aannemer Fasol uit Valkenswaard voor de som van 7.483 gulden gebouwd werd. Een tuin die liep tot aan de Molenakkers en zich ook uitstrekte over de plaats waar later het burgemeestershuis zou verrijzen. Volgens dokter Smulders maakte Emile ondanks een aarzelende start zijn beloften ruimschoots waar. Hij stond nota bene bekend als ‘een handig operateur’. “Zonder hulp van specialisten en ziekenhuizen moest een dokter in die tijd heel wat zelf aanpakken.”

Helaas was de dokter geen lang leven beschoren. Hij stief op 23 juli 1903. Hij had koorts, maar ging toch, ziek en wel, naar een moeilijke bevalling. Het gevolg was dat hij longontsteking kreeg en, 43 jaar jong, de geest gaf.

Op zijn bidprentje lezen we: “De kunde van den geneesheer zal hem in eer verheffen en bij de groten en voornamen zal hij geprezen worden.”

Ook zijn indrukwekkende tombe op het oude kerkhof van Bergeijk getuigt van de achting die men hem toedroeg. Daarop prijkt behalve zijn naam, M.C.T.E. Duchateau, ook, in reliëf, het familiewapen. En – dat mag duidelijk zijn – Bergeijk heeft hem terecht met een straatnaam vereerd.

Wim van Dooremolen (bewerkt)

Het familiewapen van Du Chateau de Slins op de grafzerk van de Bergijkse arts werd door Martien Veebens zowel op de 17 februari 2007 als op 9 februari 2019 gefotografeerd. De verwerking binnen twaalf jaar zal eenieder minstens opvallen.

HET MUURTJE VAN JAN MUSELAERS

In 1923 werd Jan Muselaers (1892-1986) benoemd tot brievenaar in Bergeijk. Hij was hiermee de eerste fulltime postmeester van het dorp. Hij hield kantoor in zijn woning, recht tegenover wat nu heet 'Foto Huub' aan de Burgemeester Magnéestraat.

*Jan Muselaers en zijn vrouw Wil Rooijmans, met hun zoontjes Piet en Frans.
(foto: familie Muselaers)*

Dit pand staat er nog, zij het ingrijpend verbouwd. Het aanzicht van de voorgevel is nog min of meer in tact gebleven. Rechts van voordeur was het kantoorgedeelte. Uiterst rechts, tegen de zijgevel, was een aanbouw gemaakt. Via de deur kwam men hier in een de wachtruimte, dat met een loket van het kantoor gescheiden was. Het perceel van Jan Muselaers grensde aan een schoolplein. De school zelf stond enkele tientallen meters

verderop, recht tegenover de plaats waar vroeger Café 'De Postduif' c.q. Café 'De Snor' was gevestigd.

*De school (nu Rabobank). Links lag het schoolplein.
(foto: Jaap Bussing)*

De afscheiding tussen zijn perceel en het schoolplein deugde niet, vond de kantoorhouder, en hij diende bij gemeente een verzoek in om er wat aan te doen. Dit verzoek kwam aan de orde in de openbare vergadering van de Gemeenteraad op 20 juni 1924.

Hoe de besluitvorming op dit punt tot stand is gekomen, kan het beste worden geïllustreerd met de wijze waarop een correspondent van het Eindhovens (met ch) Dagblad ervan verslag deed.

Openbare vergadering van de Gemeenteraad van Bergeijk op Vrijdag 20 juni half twaalf vm.

Aanwezig: alle leden

Voorzitter: P.J.G. Aarts, Burgemeester

Weth. KUYKEN vraagt naar aanleiding van een rekwest van de heer Muselaers, kantoorhouder der posterijen, of die niet behandeld diende te worden.

KUYKEN Pzn. Wat behelst dat rekwest. Kan dat niet behandeld worden als dat ingezonden is?

VOORZITTER: de heer Muselaers verzocht om tussen zijn erf en het schoolplein een schans te maken in plaats van de haag, welke thans met prikkeldraad bij elkaar moet worden gehouden wat gevaar voor de kinderen oplevert. Door de grote bomen van het schoolplein groeit ze ook niet meer. Op verschillende plaatsen sterft ze zelfs af.

Wat denken de Heren hiervan. Ik zou willen voorstellen om ieder de helft te betalen.

Weth. KUYKEN: Dat vind ik wel wat brutaal om dat aan hem voor te stellen.

S.W. AARTS: Ik zou niet weten waarom hij de helft zou moeten betalen. De schoolplaatsen zijn toch overal afgemaakt; daarbij is het zo gezellig niet om daar bij te wonen.

Weth. v. VELDHOVEN: Zo 'n schans kan goed twee honderd gulden kosten.

THEEUS: Er is aan 't raadhuis nog hout, planken etc. genoeg voorradig om hier een flinke schans van te maken. Als die goed gecarbolineumd is staat ze lang.

Weth. v. VELDHOVEN: Theeus zal ons als deskundige wel ongeveer kunnen zeggen wat een schans van 1.80 hoog en 30 M. lang zou kunnen kosten.

THEEUS: Dat zou iets worden van 120-150 gulden.

Weth. KUYKEN: Als we nu eens 2/3 betaalden en de rest de heer Muselaers.

Weth. v. VELDHOVEN: Dat is te veel.

S.W. AARTS: Is de gemeente feitelijk niet verplicht 't zelf te doen?

Weth. v. VELDHOVEN: Ik zou willen voorstellen dat de heer Muselaers zijn muur gedeeltelijk liet cementeren om dan deze verder door te trekken zoals zijn gevel aangeeft dat zal mogelijk wel een beetje over zijn erf gaan, doch het is dan ook veel mooier.

KUYKEN Pzn: Als ge die planken eens gebruikte want die brengen toch niets op.

S.W. AARTS: Ge moet zo 'n muur goed laten maken, goed voorzien van pilasters, want anders blijft ze niet staan.

Weth. v. VELDHOVEN: Ik heb een houten schutting laten maken van 40 M. lang 1.80 hoog en die kostte mij 280 gulden, dat is ook duur.

S.W. AARTS: Och als we van steen zetten zij we er van af en het staat toch ook wat fatsoenlijker en die oude planken brengen toch nog al wat op.

VOORZITTER: Ja die zijn duur. We zullen dan een stenen muur laten bouwen en geven daar de heer Muselaers kennis van.

Aangenomen.

(volgend punt)

Restant van de muur

(foto: Theo Antonis)

Of het overblijfsel van de muur de moeite waard is een beschermende status te geven?

De ontstaansgeschiedenis is nu in elk geval aan de vergetelheid ontrukkt.

Ad Tilborghs

Postbestellers gaan op weg

Foto Martien Veekens, 25 april 2014

IN DIT NUMMER

Voor twee-en-een-halve cent

Cas van Houtert

pag. 1

De beddenpan van pastoor Panken

Theo Antonis

pag. 2

De wonderse wegen van Tante Pos

Ad Tilborghs

pag. 4

Een dokter van hoge komaf

Wim van Dooremolen

pag. 16

Het muurtje van Jan Muselaers

Ad Tilborghs

pag. 20

De Stad - 2019

Redactie: info@heemkundekringbergeijk.nl
*Cas van Houtert, Jaap Bussing, Ad Tilborghs en
Martien Veekens (tevens vormgeving en productie
in samenwerking met Cees van Thoor)*

Gratis voor leden van de Heemkundekring Bergeijk
Losse nummers: € 4,00 per stuk

ISSN: 2213-820X